

National Commission
of the Republic of Kazakhstan
for UNESCO and ISESCO

Қымбатты достар!

Ұсынылып отырған басылым ҚР ЮНЕСКО және ИСЕСКО істері жөніндегі Ұлттық Комиссияның қолдауымен және ЮНЕСКО қамқорлығындағы Азия-Тынық мұхиты аймақтарындағы рухани мәдени мұраға арналған Халықаралық ақпараттық-желілік орталықтың (ICNSAP) ұйымдастыру-қаржылық ықпалдастығымен Қазақстанның рухани мәдени мұраны қорғау жөніндегі Ұлттық комитеті сарапшыларының қатысуымен дайындалды. Мұндағы басты мақсат – қалың оқырман қауымды еліміздегі рухани мәдени мұралармен таныстыру.

Ұлттық комиссия Қазақстан Республикасының еліміздің рухани дамуының факторы ретіндегі тарихи және мәдени мұраның маңыздылығын түсіне отырып, оны сақтау жұмыстары бойынша бұл саладағы мемлекеттік және халықаралық саясатқа сүйеніп, едәуір күш жұмсауда.

Қазақстанның ЮНЕСКО материалдық емес мұраны сақтау туралы Халықаралық конвенциясына қосылуы әлемдік мәдениеттің ажырамас бөлшегі ретінде ұлттық мұраның қызметі мен маңызы туралы жаңаша сапалы қайта ойлаудың алғышарттарына жол ашты. Жекелеген халықтардың мәдени мұрасының өмір сүруіне қауіп төндіретін жаппай жаһандалған тобырлық мәдениетінің теріс ықпалынан қорғау, мәдени ерекшеліктерді сақтап, оның насихатталуын ЮНЕСКО-ның бағдарламалық қызметі, оның ішінде ақпараттық және коммуникациялық технологиялар арқылы жүзеге асыру ісі маңызды рөл атқаруға тиісті.

Бұл ретте ЮНЕСКО тәжірибесі көрсеткендей, материалдық емес мәдени мұра ұдайы өзгеріп тұратын әлемде өзінің қоғам өмірінің барлық саласында белсенді әсері мен ықпал етуін тоқтатқан емес. Ғасырлар бойындағы құндылықтарды жаңғырту мен сақтау ісі жастар арасындағы келеңсіз әлеуметтік құбылыстардың алдын алу мен оларды жеңудің, тұлға бойындағы патриоттық, азаматтық қасиеттер мен толеранттылықты қалыптастырудың, рухани әрі адамгершілік тәрбиенің, діни салт формаларын түбегейлі үгіттеуге қарсы әрекет етудің, отбасылық және қоғамдық қатынастарда тұрақтылық пен үйлесімдіктің ықпалды құралы болып табылады. Аталған

мәселе төңірегіндегі ЮНЕСКО қызметтері еліміздің бастамасы бойынша БҰҰ Бас Ассамблеясы жариялаған Халықаралық мәдени жақындастықтың онжылдығын имплементациялаудың Жол картасының (2013-2022 жж.) маңызды құрамдас бөлігіне айналуы тегін емес.

Ұлтаралық келісім мен мәдениеттер ұнқатысуы заманауи өмір мен еліміздің жан-жақты даму болашағын елестетуін мүмкін емес Қазақстан халқының көп ғасырлық баға жетпес мұрасы болып табылады. Сөз болып отырған мұра өзіндік сананы қалыптастыру негіздерінің бірі бола тұрып, адамзаттық пен патриоттық құндылықтар сабақтастығын нығайту жолында үлкен мүмкіндікке ие. Рухани мәдени мұраны қолдау мен дамыту арқылы адамгершілік құндылықтарды дәріптеуге, халықтар арасында түсіністікті дамытуға, мәдениеттің жалпы деңгейін көтеруге мүмкіндіктер туғызу өте маңызды.

Ұлттық дәстүрлерді, мәдени алмасулар мен мұраларды сақтау жолындағы бәріміздің ат салысқан жұмыстарымыз әрқашан абыройлы табыстар әкелетініне, қоғамның немқұрайлық емес қолдауына ие болады деп үміт артып, шынайы сенім білдіреміз.

Әсел Өтегенова

Қазақстан Республикасы ЮНЕСКО және ИСЕСКО істері
жөніндегі Ұлттық Комиссияның Бас Хатшысы

Дорогие друзья!

Данная публикация подготовлена экспертами Казахстанского Национального комитета по охране нематериального культурного наследия (НКН) при поддержке Национальной Комиссии РК по делам ЮНЕСКО и ИСЕСКО и организационно-финансовом содействии Международного информационно-сетевого центра для нематериального культурного наследия в Азиатско-Тихоокеанском регионе под эгидой ЮНЕСКО (ICHCAP). Основная его цель – знакомство широкого круга читателей с нематериальным культурным наследием нашей страны.

Национальная Комиссия, осознавая важность исторического и культурного наследия РК как фактора, определяющего духовное развитие народа, прилагает значительные усилия в деле его сохранения, опираясь на государственную и международную политику в этой области.

Присоединение Казахстана к Международной конвенции ЮНЕСКО об охране нематериального культурного наследия создало предпосылки для качественного переосмысления роли и значения национального наследия как неотъемлемой части мировой культуры. Утверждение культурной самобытности и его популяризация через программную деятельность ЮНЕСКО, в том числе посредством информационных и коммуникационных технологий, призваны сыграть важную роль в предотвращении негативного влияния глобализирующих тенденций массовой культуры, угрожающих самому существованию культурного наследия народов.

При этом, как показывает опыт ЮНЕСКО, нематериальное культурное наследие в меняющемся мире не утрачивает своей способности активно воздействовать и влиять на все сферы жизни общества. Воссоздание и сохранение многовековых ценностей является действенным средством профилактики и преодоления негативных социальных явлений в молодежной среде, формирования патриотических, гражданских качеств личности, толерантности, воспитания духовности и нравственности, противодействия радикально проповедуемым формам религиозного уклада, стабилизации и гармонизации семейных и общественных отношений. Не случайно деятельность ЮНЕСКО в данной области является важной составляющей Дорожной карты по имплементации Международного десятилетия сближения культур (2013-2022 гг.), провозглашенного Генеральной Ассамблеей ООН по инициативе нашей страны.

Межнациональное согласие и диалог культур является бесценным многовековым наследием народа Казахстана, без которого немислимы современная жизнь и перспективы всестороннего развития страны. Это наследие является одной из основ формирования самосознания, обладает большим потенциалом в утверждении преемственности гуманистических и патриотических ценностей. Важно поддерживать и развивать нематериальное культурное наследие, способствуя культивированию нравственных ценностей, развитию взаимопонимания между народами, повышению общего уровня культуры.

Мы искренне надеемся и верим, что дело сохранения национальных традиций, культурного обмена и наследия усилиями всех нас будет и дальше приносить благородные плоды и всегда встречать неравнодушную поддержку общества.

Асель Утегенова

Генеральный секретарь Национальной Комиссии Республики Казахстан по делам ЮНЕСКО и ИСЕСКО

Dear friends!

This publication is prepared by the experts of Kazakhstani National Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (ICH) with support of the National Commission of the Republic of Kazakhstan for UNESCO and ISESCO and with organizational and financial assistance of the International Information and Networking Centre for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region under the auspices of UNESCO (ICHCAP). Its main purpose is to introduce a wide range of readers to the ICH of our country.

Being aware of the importance of historical and cultural heritage of the Republic of Kazakhstan as a key determinant of spiritual development of a nation, the National Commission expends considerable effort in its safeguarding based on the national and international policy in this area.

Kazakhstan's accession to the UNESCO Convention for the Safeguarding of the ICH has led to a thorough rethinking of the role and significance of national heritage as an essential part of world culture. The affirmation of cultural identity and its popularization by means of UNESCO program activity also including information and communication technologies are instrumental in preventing negative effects of the globalization of mass culture, which threaten the very existence of the cultural heritage of nations.

At the same time, UNESCO's experience has shown that in a changing world the ICH does not lose its ability to actively influence and affect all areas of society. The revival and preservation of centuries-old values is an effective means for preventing and overcoming the negative social phenomena among young people, forming patriotic and civil personal qualities, tolerance, fostering spirituality and morality, opposing radical forms of religious practice, stabilizing and harmonizing family and social relations. It is no wonder that UNESCO's activity in this area is an essential component of the Roadmap for implementing the International Decade for the Rapprochement of Cultures (2013-2022) proclaimed by the UN General Assembly upon an initiative of our country.

The interethnic concord and dialogue among cultures is a priceless centuries-old heritage of the people of Kazakhstan, without which the modern life and prospects for comprehensive development of the country are inconceivable. This heritage is one of the foundations of self-consciousness and has a high potential in asserting the continuity of humanistic and patriotic values. It is important to maintain and develop the ICH, promoting the cultivation of moral values, development of mutual understanding between nations, rise in the general level of culture.

We sincerely hope and believe that by our combined efforts the conservation of national traditions, cultural exchange and heritage will continue to bear precious fruit and will always have a caring support of the society.

Assel Utegenova

Secretary-General of the National Commission of the Republic of Kazakhstan for UNESCO and ISESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ichcap

International Information and Networking Centre
for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region
under the auspices of UNESCO

Материалдық емес мұраға (МЕМ) арналған буклет Қазақстан Республикасы ЮНЕСКО және ИСЕСКО істері жөніндегі Ұлттық Комиссиясы мен Рухани мәдени мұраны (РММ) сақтау жөніндегі Ұлттық Комитеттің бастамасымен жарияланған. Бұл жарияланым халықтың рухы мен мақтанышы болып танылатын қазақтың жанды мұрасын жария ету үшін елеулі маңызға ие.

Аталған буклеттің жиырма алты элементерін тамашалау барысында қазақ халқының даналығын, көркем шығармашылығының маңызын, табиғатпен үндестігі мен сахара төсіндегі жарқын көшпелі өмірді жақсы түсіне аламыз. Қазақтың материалдық емес мұрасының ерекшеліктері халықтың ұзақ жылғы тарихы негізінде ұрпақтан-ұрпаққа беріліп, даму үстінде болған. Рухани мұралар өздерінің қолмен ұстап көруге болмайтындығына қарамастан, мәдени құндылықтар ретінде қазақ халқы үшін үлкен мәнге ие.

Бұл жарияланым жобасын аймақтардағы материалдық емес мұраны сақтауға үнемі тырысатын Азия-Тынық мұхиты аймақтарындағы рухани мәдени мұраға арналған Халықаралық ақпараттық-желілік орталығы (ИНСАР) Қазақстан Республикасы ЮНЕСКО және ИСЕСКО істері жөніндегі Ұлттық Комиссиясы мен РММ сақтау жөніндегі Ұлттық Комитетімен бірлесіп жүзеге асырды. Шын мәнінде, шығармашылық ізденіс нәтижесінде жасалынған бұл буклет қазақ халқының рухани байлығы, ғасырлар бойы сақталған даналығы мен өмірін бейнелейтін мәліметтерді сыйға тарта біледі деген үміттеміз, яғни олар тек осылайша ғана асыл мәдени құндылықтар ретінде сақталуы мүмкін.

Буклеттің қазақ, орыс, ағылшын тілінде шығуына еңбек сіңірген авторлар мен редакторларға өзіміздің зор алғысымызды білдіргіміз келеді. Осының арқасында қазақтың материалдық емес мұрасын тек қана көршілес мемелкеттерге ғана емес, сонымен қатар бүкіл әлемде жақсы танылуы мүмкін.

Хо Куон

*ЮНЕСКО қамқорлығындағы Азия-Тынық мұхиты аймақтарындағы рухани мәдени мұраға арналған
Халықаралық ақпараттық-желілік орталығының Бас директоры*

Этот буклет по нематериальному культурному наследию (НКН) был опубликован по инициативе Национальной Комиссии Республики Казахстан по делам ЮНЕСКО и ИСЕСКО и Национального Комитета по охране НКН. Эта публикация имеет существенное значение для представления казахского живого наследия, которое рассматривается как дух и гордость народа.

Просматривая двадцать шесть элементов этого буклета, мы можем лучше понять мудрость казахского народа, творческое художественное значение, гармонию с природой и яркую кочевую жизнь на бескрайних равнинах. Особенности казахского НКН развивались и передавались из поколения в поколение, проходя через долгую историю народа. Несмотря на то, что они не видны, эти культурные ценности имеют большое значение для казахского народа.

Международный информационно-сетевой центр для нематериального культурного наследия в Азиатско-Тихоокеанском регионе под эгидой ЮНЕСКО, который постоянно стремится сохранить НКН в регионе, реализовал проект публикации в сотрудничестве с Национальной Комиссией Республики Казахстан по делам ЮНЕСКО и ИСЕСКО и Национальным Комитетом по охране НКН. Мы искренне надеемся, что буклет передаст духовное богатство, мудрость и отразит жизнь казахского народа, которые были творчески переданы и, таким образом, могут быть сохранены в качестве драгоценных культурных ценностей.

Мы хотели бы выразить нашу глубокую благодарность авторам и редакторам за их труд по изданию буклета на русском, английском и казахском языке. Благодаря этому казахское НКН может быть лучше известно не только в соседних странах, но и в целом мире.

Хо Куон

Генеральный директор Международного информационно- сетевого центра для нематериального культурного наследия в Азиатско-Тихоокеанском регионе под эгидой ЮНЕСКО

This booklet on intangible cultural heritage (ICH) in Kazakhstan was published with the devotion of the National Commission of the Republic of Kazakhstan for UNESCO and ISESCO and the National Committee for the Safeguarding of the ICH. This publication has a significant meaning for introducing Kazakh living heritage, which is regarded as the spirit and pride of the people.

Looking through the twenty-six elements in this booklet, we can better understand the Kazak people's wisdom, creative artistic value, harmony with the nature, and cheerful nomadic life on the vast plains. The characteristics of Kazak ICH have developed and been transmitted from generation to generation, passing through the long history of the people. Even though they are not visible, these cultural assets have great value to the Kazak people.

ICHCAP, which continuously strives to safeguard ICH in the region, implemented the publication project in collaboration with the National Commission of the Republic of Kazakhstan for UNESCO and ISESCO and the National Committee for ICH. We sincerely hope the booklet conveys the Kazakh people's spiritual value, wisdom, and expressions of life that have been creatively transmitted and thus can be safeguarded as precious cultural assets.

We would like to express our deepest gratitude to the writers and editors for their hard work on publishing the booklet in Russian, English, and Kazak so that Kazakh ICH can be better known not only to the neighboring countries but also to the world.

Kwon Huh

Director-General of the International Information and Networking Centre for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region under the auspices of UNESCO